

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ

พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๔

ความนำ

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ เป็นนโยบายระดับชาติที่มีเป้าหมายมุ่งสู่การสร้างสภาวะแวดล้อมที่สันติสุข มีภูมิคุ้มกันปัญหาต่างๆ ที่สามารถคัดกรองสิ่งที่เป็นคุณและโทษที่จะเข้ามากระทบต่อความมั่นคงของรัฐและประชาชน รวมทั้งสามารถแก้ไขสาเหตุที่เป็นรากเหง้าของภัยคุกคาม เพื่อให้เกิดความมั่นคงที่ยั่งยืนและให้การพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ สามารถดำเนินไปอย่างราบรื่นโดยภาครัฐ ภาคประชาชน และภาคส่วนต่างๆ ในสังคมให้ความสำคัญในการนำไปเป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนงานและโครงการในขอบเขตภารกิจที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถสนองผลประโยชน์แห่งชาติในทิศทางที่สอดคล้องกันและเป็นเอกภาพ

สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ ได้ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งองค์กรภาครัฐ ภาควิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิ ภาคการเมือง ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน และภาคประชาชน ในการวิเคราะห์การเคลื่อนไหวของสถานการณ์ความมั่นคงอย่างต่อเนื่องในระหว่างที่มีการใช้นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๖ - ๒๕๔๙ และพิจารณาการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงในบริบทต่างๆ ข้อสรุปสำคัญจากเวทีการมีส่วนร่วมดังกล่าว บ่งชี้ว่านโยบายความมั่นคงแห่งชาติฉบับใหม่ ควรให้ความสำคัญกับการรักษาเสถียรภาพความมั่นคงภายในประเทศและการป้องกันภัยคุกคามในรูปแบบใหม่เป็นลำดับต้น โดยเฉพาะการดูแลให้สังคมรู้เท่าทันและสามารถ

ปรับตัวผ่านพ้นวิกฤตในช่วงเปลี่ยนผ่านทางการเมือง สามารถป้องกันความเสี่ยงของการเกิดวิกฤติการใช้ความรุนแรงให้ได้มากที่สุด มีการจัดการให้คนในชาติสามารถอยู่ร่วมกันด้วยสันติวิธีได้แม้มีความเห็นต่างกัน สามารถสร้างความเป็นธรรมและความยุติธรรมในสังคมรวมทั้งนำคุณธรรม จริยธรรม และวิถีชีวิตแห่งปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นความดีงามของสังคมไทยกลับคืนมา ทุกคนเห็นคุณค่าของสันติวิธีและความสมานฉันท์ภายในชาติ เป็นพลังในการเสริมสร้างพื้นฐานที่มั่นคงในการเตรียมความพร้อมที่จะเผชิญภาวะความเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ โดยเฉพาะภัยคุกคามข้ามชาติและวิกฤติจากภัยพิบัติทางธรรมชาติที่มีผลกระทบในวงกว้าง

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติฉบับใหม่นี้ ประกอบด้วยนโยบาย ๒ ส่วน ส่วนแรกเป็นนโยบายเฉพาะหน้า ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สังคมไทยผ่านพ้นสถานการณ์วิกฤติด้านการเมือง สังคม และเศรษฐกิจไปได้โดยเกิดผลกระทบน้อยที่สุด ทุกฝ่ายภายในชาติเข้าใจและรู้เท่าทันสถานการณ์ที่เป็นจริง มีความไว้วางใจกัน พร้อมเผชิญและแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ส่วนที่สองเป็นนโยบายในระยะ ๕ ปี มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสภาวะแวดล้อมที่เกื้อหนุนให้การพัฒนาทุกด้านดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง ประชาชนภายในชาติมีความสมัครสมานสามัคคีช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สามารถรักษาคู่ครองผลประโยชน์สำคัญของชาติไว้ได้อย่างยั่งยืน สังคมไทยมีภูมิคุ้มกันจากความขัดแย้งและวิกฤติการณ์ต่างๆ ประเทศไทยได้รับการยอมรับในศักดิ์ศรีและความเชื่อมั่นจากนานาประเทศ

สถานการณ์ความมั่นคงในภาพรวม

สถานการณ์ความมั่นคงในช่วงก่อนที่จะมีการกำหนดนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๖ - ๒๕๔๙ ประเทศไทยได้เผชิญกับความเปลี่ยนแปลงของภัยคุกคามความมั่นคงที่เป็นทั้งภัยในรูปแบบเดิมและภัยในรูปแบบใหม่ จึงทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นมีความซับซ้อน ยากที่จะระบุภัยคุกคามได้ชัดเจน ปัญหาที่เกิดขึ้นมีความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยภายนอกประเทศกับปัจจัยภายในประเทศมากขึ้น ภัยคุกคามข้ามชาติซึ่งเป็นภัยในรูปแบบใหม่โดยเฉพาะการก่อการร้ายสากลและอาชญากรรมข้ามชาติเป็นภัยคุกคามที่เพิ่มความเสี่ยงต่อความมั่นคงมากขึ้น ในขณะที่ภัยคุกคามในรูปแบบเดิมโดยเฉพาะจากการคุกคามของกำลังทหารขนาดใหญ่มีแนวโน้มลดลง แต่การอยู่ร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านซึ่งมีระดับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองต่างจากไทย ทั้งมีปัญหาคความหวาดระแวงกับไทยเป็นผลให้ระดับความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านผันผวนในบางช่วงเวลา และยังคงตั้งความคืบหน้าการแก้ไขปัญหาความมั่นคงตามแนวชายแดน

ขณะเดียวกันสังคมไทยบางส่วนได้ก้าวข้ามจากระบบอำนาจและอุปถัมภ์สู่สังคมระบบการมีส่วนร่วม อันเกิดจากการที่ประชาชนตื่นตัวกับกระแสการมีส่วนร่วมตามกรอบเกณฑ์ของรัฐธรรมนุญ และแรงกระตุ้นจากโลกาภิวัตน์ กระแสประชาธิปไตย การค้าเสรี การปกป้องสิทธิมนุษยชน และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ตลอดจนการอนุรักษ์คุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม แต่กลไกที่ดูแลกติกาใหม่ของการเปลี่ยนผ่านยังไม่สามารถทำหน้าที่ได้สมบูรณ์ และขาดความสามารถในการเตรียมความพร้อมของเจ้าหน้าที่รัฐและประชาชน

ทั้งในระดับปัจเจก ชุมชน และสังคม ให้มีความเข้าใจบริบทของการเปลี่ยนผ่านดังกล่าว เป็นปัจจัยที่ทำให้สังคมเกิดความขัดแย้งและการเผชิญหน้าเพื่อเรียกร้องและปกป้องสิทธิของแต่ละฝ่ายด้วยวิธีการที่รุนแรง

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๖ - ๒๕๔๙ เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญในการปรับจุดเน้นการรักษาความมั่นคงของชาติที่ให้ความสำคัญเพิ่มขึ้นกับมิติความมั่นคงของประชาชน โดยวางน้ำหนักการสร้างการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกันของทุกภาคส่วน การจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิถี การยอมรับให้เกียรติในคุณค่าของความเห็นที่แตกต่างและการปกป้องวิถีชีวิตของประชาชน การแจ้งเตือนภัยล่วงหน้าที่มีประสิทธิภาพ การเตรียมพร้อมกับการเผชิญเหตุการณ์และภัยพิบัติที่เป็นวิกฤติของชาติ การมีประเทศเพื่อนบ้านที่ไม่เป็นศัตรู มีความจริงใจและไว้วางใจกัน และการสร้างดุลยภาพความสัมพันธ์ในระบบความร่วมมือระหว่างประเทศและป้องกันการแทรกแซงแสวงประโยชน์ที่กระทบต่อความมั่นคงภายในประเทศ

ผลการดำเนินการเพื่อรักษาความมั่นคงของชาติในระยะของนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๖ - ๒๕๔๙ พบว่าสถานการณ์ปัญหาความมั่นคงคลี่คลายไปตามเป้าหมายของนโยบาย ประเทศไทยมีความร่วมมือที่ใกล้ชิดกับนานาประเทศ โดยมีกรอบข้อตกลงและกลไกความร่วมมือที่ชัดเจน สามารถสกัดกั้นป้องปรามและป้องกันภัยคุกคามข้ามชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ความหวาดระแวงกับประเทศเพื่อนบ้านลดน้อยลง นำไปสู่การมีสภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุนให้โครงการพัฒนาในกรอบความร่วมมือด้านต่างๆ กับประเทศเพื่อนบ้าน และในภูมิภาคขับเคลื่อนได้อย่างต่อเนื่อง กลไกความร่วมมือในระดับท้องถิ่น

สามารถจำกัดไม่ให้เกิดปัญหาความขัดแย้งในระดับพื้นที่กับประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดนติดต่อกันลูกกลมเป็นปัญหาระดับชาติ โดยสามารถหาข้อยุติในระดับท้องถิ่นได้เป็นส่วนใหญ่ การจัดระเบียบความมั่นคงในพื้นที่แนวชายแดน ทั้งในมิติพื้นที่พัฒนาเพื่อความมั่นคงและในมิติของคนชายแดน โดยเฉพาะการแก้ปัญหาบุคคลที่มีปัญหาเรื่องสัญชาติดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง ความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ และจากการแย่งชิงทรัพยากรดิน น้ำ ป่า ซึ่งเคยมีการใช้ความรุนแรงมีสถิติลดลง ด้วยการบริหารจัดการตามแนวทางสันติวิธีและการมีกลไก ตลอดจนเครือข่ายเผยแพร่ความรู้การจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธีกว้างขวางมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม พบว่าการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติในบางเรื่อง มีปัญหาจากผู้ปฏิบัติขาดความเข้าใจเป้าหมายของนโยบาย และปัญหาการจัดสรรงบประมาณที่ยังไม่ตอบสนองการปฏิบัตินโยบายไว้เป็นการเฉพาะ นอกจากนี้การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติยังมีอุปสรรคจากสถานการณ์ความมั่นคงที่แปรเปลี่ยนไปตามความผันผวนของปัจจัยภายในและภายนอกประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้เกิดสถานการณ์ความมั่นคงที่อยู่นอกเหนือการคาดการณ์ เป็นปัจจัยแทรกซ้อนปัญหาเดิมที่มีอยู่ อาทิ ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และปัญหาวิกฤติความขัดแย้งทางด้านการเมืองและสังคม จนถึงขั้นเป็นภาระต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ นอกจากนี้ยังมีการนำสถาบันพระมหากษัตริย์มาแอบอ้างเพื่อผลประโยชน์เฉพาะกลุ่ม

ในระยะของนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๔ ซึ่งเป็นช่วงเปลี่ยนผ่านจากการปฏิรูปการเมือง มีแนวโน้มว่าประเทศไทยต้อง

เผชิญกับความเสี่ยงทางด้านความมั่นคงภายในประเทศที่รุนแรง โดยเฉพาะการขาดความสามัคคีของคนในชาติ และการกระทำที่กระทบต่อความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ รวมทั้งการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในขณะที่ปัญหาการก่อการร้ายสากลและอาชญากรรมข้ามชาติ ตลอดจนปัญหาที่เป็นเรื่องสืบเนื่องจากอดีต อาทิ ปัญหายาเสพติด ผู้หลบหนีเข้าเมือง ยังเป็นภัยคุกคามที่มีแนวโน้มส่งผลกระทบต่อในวงกว้าง ทั้งยังจะต้องเผชิญกับผลกระทบจากภาวะโลกร้อน ภัยพิบัติทางธรรมชาติ และโรคระบาดที่รุนแรงมากขึ้น จึงต้องมีการปรับกระบวนการทัศน์วิธีคิดในการจัดการกับปัญหา โดยพิจารณาสภาพของปัญหาแบบองค์รวม มองความเชื่อมโยงของผลกระทบอย่างรอบด้าน และให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้าง ซึ่งเป็นสาเหตุรากเหง้ามากกว่าการแก้ไขปัญหาเชิงปรากฏการณ์ รวมทั้งเปิดพื้นที่ทางสังคมให้มีการสื่อสารสร้างการรับรู้ของคนภายในชาติให้ตระหนักถึงภาระที่ทุกคนต้องเผชิญกำลังร่วมกันเผชิญกับภาวะการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ได้อย่างมั่นคง

การเปลี่ยนแปลงของบริบทความมั่นคงและผลกระทบที่เกิดขึ้น

๑. ความเปลี่ยนแปลงจากการปฏิรูปการเมืองไทยภายใต้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๐ การเมืองไทยภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้ปรับเปลี่ยนโครงสร้างการรวมศูนย์อำนาจการบริหาร สู่การกระจายอำนาจการบริหารอย่างกว้างขวาง ทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งของการเมืองภาคประชาชน และส่งเสริมให้ประชาชนไทยมีสิทธิเสรีภาพ มีความเสมอภาค และมีส่วนร่วมในการเมืองทุกระดับ เป็นรัฐธรรมนูญที่มุ่งสร้างฝ่ายบริหารให้มีความเข้มแข็ง

มีเสถียรภาพทางการเมืองทำให้สามารถบริหารประเทศได้ต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังส่งเสริมธรรมาภิบาลในระบบการเมืองและระบบราชการให้มีความสุจริต มีความชอบธรรมในการใช้อำนาจ โดยมีองค์กรอิสระตรวจสอบการใช้อำนาจทุกระดับและทุกด้าน รูปธรรมของการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ เช่น การกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น ภาคประชาชนมีอิสระเพิ่มขึ้นในการเคลื่อนไหวทางการเมือง การบริหารงานของรัฐบาลต้องให้ความสำคัญและปฏิบัติตามนโยบายที่สัญญาไว้กับประชาชน

อย่างไรก็ตาม โดยสภาพโครงสร้างอำนาจของสังคมไทยที่อยู่ภายใต้ระบบอุปถัมภ์มายาวนาน ซึ่งเป็นระบบการพึ่งพาระหว่างผู้มีอำนาจหรือผู้มีอิทธิพล กับผู้ที่อ่อนแอกว่า ได้ส่งผลให้การปฏิรูปการเมืองภายใต้รัฐธรรมนูญดังกล่าว ถูกเบี่ยงเบนเพื่อผลประโยชน์แอบแฝงทางการเมืองหลายประการ อาทิ การสรรสร้างนโยบายบางด้านที่ทำให้ประชาชนต้องพึ่งพารัฐบาลหรือพรรคการเมืองที่เป็นรัฐบาลมากกว่าที่จะพึ่งพาตนเอง การครอบงำการเมืองท้องถิ่นเพื่อเป็นฐานช่วงชิงอำนาจการปกครองประเทศซึ่งขัดกับความเป็นอิสระของท้องถิ่นภายใต้หลักการกระจายอำนาจในระบบประชาธิปไตย และการอาศัยอำนาจทางการเมืองแทรกแซงกระบวนการแต่งตั้งถอดถอนการทำงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ จนทำให้การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐไม่สามารถดำเนินการได้ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ นำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชัน ส่งผลให้ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศต้องแบกรับภาระปัญหาต่างๆ เพิ่มมากขึ้น

๒. **สถานะความเชื่อมั่นต่อการบริหารจัดการประเทศตามหลักนิติธรรม** หลักนิติธรรมเป็นหลักที่ใช้ในการปกครองประเทศแบบประชาธิปไตยซึ่งเป็นหลักที่ยึดโยงทำให้สังคมมีกติกาการอยู่ร่วมกันด้วยความสงบสุข โดยที่หลักนิติธรรมจะต้องเริ่มจากการบัญญัติกฎหมายที่เป็นธรรม การบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายด้วยความเสมอภาคและเป็นธรรม โดยเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความเข้าใจและมีความซื่อสัตย์สุจริต อีกทั้งประชาชนมีความเคารพและเชื่อมั่นต่อกฎหมายบ้านเมือง ซึ่งถือเป็นรากฐานที่สำคัญของการสร้างความมั่นคงแข็งแรงให้กับสังคม แต่ปรากฏว่าประเทศไทยมีกฎหมายจำนวนมากที่ล้าสมัยไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งกระบวนการแก้ไขและออกกฎหมายในปัจจุบันยังไม่สอดคล้องและสะท้อนความเป็นจริงของปัญหา รวมทั้งล่าช้าไม่ทันต่อเหตุการณ์ สำหรับในด้านการบังคับใช้กฎหมายนั้น ยังมีบางส่วนที่ละเว้นการปฏิบัติตามข้อบัญญัติของกฎหมายอย่างเคร่งครัด มีการเลือกปฏิบัติและดำเนินการนอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนดด้วยความอคติ ความไม่รู้ การเห็นแก่ประโยชน์และพวกพ้อง อีกทั้งประชาชนบางส่วนยังไม่เชื่อมั่นต่อความยุติธรรมและความเป็นธรรมตามกระบวนการทางกฎหมาย ซึ่งสภาพการณ์ดังกล่าวได้สร้างผลกระทบต่อความมั่นคงทางสังคมเป็นอย่างมาก

๓. **ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากภาวะโลกไร้พรมแดน** ซึ่งมาจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่เป็นผลมาจากกระแสการเปลี่ยนแปลงสู่ประชาธิปไตย การขยายตัวของทุนนิยมโดยมีการแข่งขันทางการค้าอย่างเสรี การแพร่กระจายของกระแสสิทธิมนุษยชน กระแสการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นตัวขับเคลื่อนให้เกิดเสรีภาพอย่างไร้ขอบเขตของการบริโภคข้อมูลข่าวสาร

ผลจากความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ทำให้สังคมไทยดั้งเดิมที่เคยมีความเอื้ออาทรกัน และมีสถาบันทางสังคมที่เข้มแข็ง อาทิ ชุมชน วัด และโรงเรียน ทำหน้าที่ขัดเกลาทางสังคมบนฐานความรู้ทางศาสนา วัฒนธรรม ประเพณีที่ดีงาม ซึ่งช่วยให้ปัญหาความขัดแย้งในสังคมยุติลงได้โดยไม่ใช้ความรุนแรงและคนมีความรักสามัคคีได้เปลี่ยนเป็นสังคมที่แก่งแย่งแข่งขัน มุ่งสร้างรายได้เปรียบเอาชนะกัน โดยละเลยคุณธรรม จริยธรรม และการเสริมสร้างสถาบันครอบครัวอันเป็นหลักพื้นฐานของสังคม เป็นผลให้สังคมไทยกลายเป็นสังคมที่ปรับตัวช้า และขาดการสังเคราะห์องค์ความรู้ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง คนรุ่นใหม่ที่จะเป็นอนาคตของชาติ ตกเป็นเหยื่อของกระแสค่านิยมทางวัตถุ สถานะทางสังคมที่เคยเข้มแข็งถูกบั่นทอนจากค่านิยมบริโภคนิยม การแข่งขันเพื่อเอาชนะกัน ส่งผลให้ชุมชนฐานรากอ่อนแอ และสังคมเปราะบาง ขาดทิศทางและความพร้อมในการพัฒนาอย่างมีเป้าหมายที่เหมาะสมกับภาวะโลกไร้พรมแดน

๔. การเคลื่อนตัวของกระแสอัตลักษณ์นิยม ภาวะโลกไร้พรมแดน ได้ส่งผลให้การครอบงำของกระแสทุนนิยมกระจายไปในพื้นที่ต่างๆ ทั่วโลก ประเทศที่มีศักยภาพเหนือกว่าได้ดูดซับ ดักดวงทรัพยากรของประเทศที่อ่อนแอกว่า และเกิดการรุกรานทางวัฒนธรรมที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตที่เป็นอัตลักษณ์ดั้งเดิม ทำให้กลุ่มคนในพื้นที่ต่างๆ ทั่วโลกที่รู้สึกท้อแท้กำลังถูกเอาเปรียบ และถูกเบียดขับให้อยู่ชายขอบ ออกมาเคลื่อนไหวด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อปกป้องทรัพยากร วิถีชีวิต และวัฒนธรรม ที่ถูกรุกรานจากกระแสดังกล่าว

สถานการณ์ข้างต้นเป็นแรงกระตุ้นให้กลุ่มคนส่วนน้อยที่มีถิ่นฐานอยู่ในประเทศไทยแต่ดั้งเดิมซึ่งมีวัฒนธรรมแตกต่างกับคนส่วนใหญ่ได้เคลื่อนไหวเพื่อปกป้องทรัพยากร วิถีชีวิต และวัฒนธรรมเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ยังแสดงออกซึ่งความต้องการให้รัฐและสังคมใหญ่ยอมรับในอัตลักษณ์และความต่างทางวัฒนธรรม แต่โดยที่เจ้าหน้าที่ภาครัฐและสังคมไทยบางส่วนยังไม่ปรับเปลี่ยนวิธีคิด มองว่าคนส่วนน้อยต้องปรับตัวเข้ากับสังคมใหญ่ สภาพการณ์ดังกล่าวจึงเป็นปัจจัยผลักดันให้การแสดงออกของคนส่วนน้อยท่ามกลางกระแสอัตลักษณ์นิยม และภายใต้ภาวะกดดันจากการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐบางส่วนในอดีต มีลักษณะของการใช้ความรุนแรงในขอบเขตที่กว้างขวางมากขึ้น รวมทั้งเป็นแรงหนุนการเกิดและการขยายตัวของแนวคิดการใช้ความรุนแรง

๕. ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างขาดความสมดุล ประเทศไทยตั้งอยู่ในพื้นที่ป่าเขตร้อนที่มีความสำคัญในการเป็นแหล่งอาหารและสมุนไพรที่สำคัญของโลก ซึ่งสามารถเป็นทุนหล่อเลี้ยงประชาชนไทยได้เป็นอย่างดีตั้งแต่อดีต อย่างไรก็ตาม ปัญหาการขาดความเป็นเอกภาพด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของหน่วยงานภาครัฐและการขาดความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการกับการอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน รวมทั้งภาคประชาชนยังขาดการมีส่วนร่วมในกระบวนการอนุรักษ์และคุ้มครองอย่างแท้จริง ได้ส่งผลให้ภาวะการพัฒนาเศรษฐกิจที่ผ่านมามีการใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลืองจนเกิดภาวะเสื่อมโทรม และทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมอยู่ใน

ภาวะความเสี่ยงต่อการถูกทำลายอย่างไม่หยุดยั้ง ประกอบกับยังขาดกลไก
 รับผิดชอบในการป้องกันมิให้ต่างชาติใช้ความร่วมมือด้านการวิจัยเกี่ยวกับ
 ทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพด้วยเทคโนโลยีขั้นสูง ฉกฉวยประโยชน์จาก
 การจดลิขสิทธิ์ครอบครอง อีกทั้งการขาดบุคลากรและองค์ความรู้เท่าทันใน
 เรื่องกฎหมายลิขสิทธิ์

สภาพดังกล่าวนอกจากทำให้เกิดความเสื่อมโทรมของ
 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขยายพื้นที่เพิ่มขึ้นแล้ว ยังนำไปสู่ปัญหา
 ความขัดแย้งการแย่งชิงทรัพยากรระหว่างรัฐกับชุมชนหรือระหว่างชุมชนด้วย
 กันเองในหลายพื้นที่ กลายเป็นปัญหาการเผชิญหน้าที่เปราะบางต่อการถูก
 แทรกแซง รวมทั้งเป็นเหตุส่งผลทำให้สภาวะแวดล้อมของโลกเปลี่ยนแปลงสู่
 ภาวะโลกร้อนรวดเร็วขึ้น ทั้งทำให้เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติขนาดใหญ่ที่มี
 ผลกระทบรุนแรงต่อมนุษยชาติ และต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทาง
 กายภาพของโลก

๖. การเปลี่ยนรูปแบบของภัยคุกคามด้านการป้องกันประเทศ ใน
 สถานการณ์ปัจจุบันยังไม่ปรากฏแนวโน้มที่จะเกิดความขัดแย้งซึ่งนำไปสู่
 การใช้กำลังทหารกับประเทศเพื่อนบ้าน ประกอบกับความตึงเครียดของ
 ความขัดแย้งในภูมิภาคได้คลี่คลายลงเป็นลำดับ และนำไปสู่บรรยากาศการสร้าง
 ความเข้าใจและพัฒนายกระดับความสัมพันธ์อันจะนำไปสู่ความร่วมมือที่ใกล้ชิด
 ต่อกัน โดยให้ความสำคัญกับการสร้างเสริมความสัมพันธ์ทางการทูตในเชิง
 ป้องกันมากขึ้น แม้จะมีความขัดแย้งอยู่บ้างแต่เป็นเพียงปรากฏการณ์ปกติ
 ที่ส่งผลกระทบระดับต่ำและค่อนข้างจำกัดเฉพาะพื้นที่ อย่างไรก็ตาม

ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นหากไม่ได้รับการแก้ไขให้ยุติลงด้วยเวลาที่รวดเร็วและเหมาะสมแล้ว อาจขยายลูกกลมจนถึงขั้นใช้กำลังทหารขนาดใหญ่ได้ ดังนั้น ความเสี่ยงที่จะเกิดภัยคุกคามความมั่นคงด้านการทหารจึงยังคงมีโอกาสเกิดขึ้นได้

สำหรับพื้นที่ชายแดนซึ่งเคยเป็นพื้นที่ปิดนั้นได้เปลี่ยนสภาพไปสู่พื้นที่เปิดกว้างเพื่อการติดต่อคมนาคม การค้า และการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น เกิดสภาวะแวดล้อมที่เกื้อหนุนให้การพัฒนาสามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง โดยการสนับสนุนช่วยเหลือจากกองทัพ แต่เนื่องจากพื้นที่ชายแดนมีขอบเขตกว้างขวางและมีปัญหาเส้นเขตแดนที่ยังไม่ชัดเจนอีกหลายพื้นที่ ประกอบกับมีปัจจัยจากสถานการณ์ในประเทศเพื่อนบ้านที่กระทบต่อชายแดน และพื้นที่น่านน้ำ จึงยังคงมีปัญหาคความมั่นคงเกิดขึ้นและดำรงอยู่หลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเฝ้าตรวจชายแดน การสกัดกั้นป้องกัน การหลบหนีเข้าเมือง การขนยาเสพติดและสิ่งผิดกฎหมาย การรุกล้ำของกองกำลังติดอาวุธขนาดเล็กบริเวณชายแดน การละเมิดน่านน้ำโดยเฉพาะจากการประมงผิดกฎหมาย อาชญากรรม และการก่อการร้ายทางทะเล การละเมิดน่านฟ้าโดยเฉพาะการบินล้ำแดน การจารกรรมข้อมูลด้านการป้องกันประเทศด้วยเทคโนโลยีอากาศและอวกาศ และการก่อการร้ายต่ออากาศยานพาณิชย์ ในขณะที่เดียวกันประเทศในภูมิภาคบางประเทศยังมุ่งสะสมอาวุธที่มีอำนาจการทำลายล้างสูง และบางประเทศได้พัฒนาขีดความสามารถของยุทธโศปกรณ์และเทคโนโลยีทางทหารอย่างต่อเนื่อง

สภาพการณ์ข้างต้นส่งผลให้กองทัพต้องแบกรับภาระด้านการป้องกันประเทศและการคุ้มครองรักษาผลประโยชน์ของชาติทั้งในและนอกประเทศ ประกอบกับต้องเพิ่มบทบาทที่เกื้อกูลต่อการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประเทศต่างๆ รวมทั้งการรักษาสันติภาพตามคำร้องขอของสหประชาชาติและประชาคมระหว่างประเทศ ในขณะที่การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนกับกองทัพในการกิจการป้องกันประเทศยังไม่กว้างขวางและต่อเนื่องเท่าที่ควร

๗. การเตรียมพร้อมแห่งชาติ สถานการณ์ภัยพิบัติอันเกิดจากสาธารณภัยและภัยความมั่นคงเป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ซึ่งมีระดับความรุนแรงเกินกว่าที่หน่วยงานเพียงหน่วยเดียวจะมีขีดความสามารถในการจัดการกับภัยที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันท่วงที โดยที่การดำเนินงานเตรียมความพร้อมของชาติในปัจจุบันมีข้อจำกัดด้านการบริหารจัดการในการประสานและเชื่อมโยงแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติกับแผนป้องกันประเทศ ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องขาดกรอบที่ชัดเจนในการปฏิบัติงาน การขาดการกำหนดการบัญชาการที่มีเอกภาพ การขาดการฝึกซ้อม รวมทั้งการขาดการบูรณาการระบบสื่อสารในสถานการณ์ฉุกเฉินระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้การบริหารจัดการด้านการเตรียมพร้อมแห่งชาติขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควรจะเป็น สภาพการณ์ข้างต้นจึงเป็นจุดอ่อนที่ส่งผลให้ภัยพิบัติที่เกิดขึ้น ก่อความเสียหายอย่างกว้างขวางต่อชีวิตและทรัพย์สินของคนในชาติรวมทั้งความมั่นคงของประเทศ

๘. การขยายตัวของความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านและในภูมิภาค ในทศวรรษที่ผ่านมาสถานการณ์ระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านได้พัฒนาสู่ทิศทางการมีความร่วมมือที่ดีต่อกัน เพราะต่างเห็นความสำคัญของความร่วมมือเพื่อลดช่องว่างการพัฒนาที่แตกต่างกัน และเพิ่มพูนอำนาจการแข่งขันไปด้วยกัน จึงได้มีความพยายามที่จะสร้างกรอบความร่วมมือในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านและในภูมิภาค ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี ยุทธศาสตร์ในการสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านให้เกิดความเข้าใจและไว้วางใจด้วยการใช้ปัญหาที่เผชิญร่วมกันเป็นตัวตั้งและช่วยเหลือกันในการร่วมกันหาวิธีแก้ปัญหา การเรียนรู้พึ่งพากันโดยใช้มิติทางวัฒนธรรมเป็นปัจจัยยึดโยงเพื่อทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อกัน มีโครงการความร่วมมือด้านความมั่นคง การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เกิดขึ้นโดยต่อเนื่องและได้รับการสนับสนุนทั้งในระดับรัฐบาลและประชาชน ทางด้านการพลังงาน การท่องเที่ยวและการคมนาคม โดยการพัฒนาเส้นทางคมนาคมเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้านและในภูมิภาค เพื่อใช้เป็นเส้นทางติดต่อแลกเปลี่ยนด้านสินค้าและบริการ และการเดินทางข้ามแดนที่มีการผ่อนคลายเป็นพิเศษ มีความสะดวกมากขึ้น

อย่างไรก็ตามในขณะที่มีการขยายตัวทางด้านการพัฒนาความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน การเตรียมความพร้อมภายในของไทยยังปรับไม่ทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะจุดอ่อนของระบบการเฝ้าตรวจชายแดน เอกภาพการปฏิบัติในพื้นที่ และผลประโยชน์ผิดกฎหมาย ประกอบกับยังมีปัญหาจากปัจจัยในประเทศเพื่อนบ้านที่เป็นแรงผลักดันให้เกิดปัญหาการอพยพเข้ามาเพื่อหางานทำ การผลิตและลักลอบนำเข้ายาเสพติด การสู้รบพื้นที่ใกล้

ชายแดน และผู้หลบหนีเข้าเมืองเพื่อเดินทางไปประเทศที่สาม รวมทั้งจุดอ่อนที่เป็นการเพิ่มความเสี่ยงด้านความมั่นคงในเชิงยุทธศาสตร์ที่สำคัญคือ เจ้าหน้าที่รัฐและสังคมไทยโดยรวมยังขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้เข้าใจประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งในมิติด้านภาษา วัฒนธรรม และวิถีชีวิต ทำให้ได้รับประโยชน์จากการขยายความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านน้อยกว่าที่ควร

๙. การเคลื่อนตัวของภัยคุกคามข้ามชาติ ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่เป็นปัญหาข้ามชาติ โดยเฉพาะการก่อการร้ายสากลและอาชญากรรมข้ามชาติ ได้เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่มีความรุนแรง ซับซ้อนและขยายเครือข่ายสร้างความเสียหายไปแทบทุกภูมิภาคของโลก จึงมีการปรับตัวเพื่อเตรียมความพร้อมเผชิญภัยคุกคามในรูปแบบใหม่อย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะการใช้ช่องทางและข้อตกลงความร่วมมือระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นวิธีการที่ช่วยสกัดกั้น ป้องปราม และปราบปรามที่ได้ผล ในกรณีของประเทศไทยได้มีการปรับปรุงพัฒนากฎหมาย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการต่อต้านภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ เจ้าหน้าที่มีโอกาสได้รับการเรียนรู้ทางทักษะ และวิธีการทางเทคนิค จากความร่วมมือระหว่างประเทศ ทำให้ประเทศไทยมีบุคลากรที่ชำนาญในเรื่องดังกล่าวมากขึ้น ในด้านของกรอบแนวทางแก้ไขปัญหาภัยคุกคามข้ามชาตินั้น ได้มีนโยบายแนวทางและมาตรการในการปฏิบัติที่ชัดเจนโดยเฉพาะในด้านการต่อต้านการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติประเภทต่างๆ มีการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่เป็นเอกภาพมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม องค์การอาชญากรรมข้ามชาติและการก่อการร้ายสากลได้พัฒนารูปแบบและวิธีการปฏิบัติที่ซับซ้อนมากขึ้น เพื่อหลบเลี่ยงการพิสูจน์ทราบ และการปราบปรามจากฝ่ายเจ้าหน้าที่ องค์การอาชญากรรมข้ามชาติและกลุ่มก่อการร้ายสากล ยังมีเครือข่ายการดำเนินการอย่างเป็นระบบและทันสมัย ไม่ว่าจะในระดับโลกหรือในระดับภูมิภาค เงินรายได้จากอาชญากรรมข้ามชาติโดยเฉพาะการลักลอบค้ายาเสพติด การค้าอาวุธสงคราม การค้ามนุษย์ การฟอกเงิน และการปลอมแปลงเอกสาร สามารถหล่อเลี้ยงเป็นทุนสนับสนุนปฏิบัติการของกลุ่มก่อการร้ายสากลได้ ที่สำคัญปัญหายังเกี่ยวข้องกับหลายประเทศ ประเทศใดประเทศหนึ่งไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหาได้เพียงลำพัง กรณีของประเทศไทยแม้ยังไม่ตกเป็นเป้าหมายโดยตรงของกลุ่มก่อการร้ายสากล แต่กลุ่มก่อการร้ายสากลได้ใช้ประเทศไทยเป็นพื้นที่โจมตีฝ่ายตรงข้ามหลายครั้ง นอกจากนี้ยังมีปัจจัยเกื้อหนุนการปฏิบัติการของกลุ่มก่อการร้ายและองค์การอาชญากรรมข้ามชาติประเภทต่างๆ อาทิ นโยบายเปิดกว้างด้านการท่องเที่ยว ความสะดวกของการเดินทางข้ามพรมแดน ปรากฏการณ์ของภัยคุกคามเหล่านี้มีผลกระทบต่อสังคมและวิถีชีวิตเป็นการจุดรั้งความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม

๑๐. การเปลี่ยนแปลงของระบบความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างประเทศ โครงสร้างระบบความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างประเทศภายใต้อิทธิพลทางเศรษฐกิจและทางทหารของประเทศอภิมหาอำนาจเริ่มเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ ได้ร่วมมือกันรวมกลุ่มเป็นพันธมิตรเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจและความมั่นคง อาทิ สหภาพยุโรป ประชาคมมุสลิม และจากการเพิ่มอิทธิพลของจีนในทิศทางที่อาจมีอิทธิพล

ทางเศรษฐกิจใกล้ถึงจุดที่อาจเท่าเทียมกับอเมริกาอำนาจดังกล่าวได้ในทศวรรษนี้ ในขณะที่อินเดีย ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น ต่างมีเป้าหมายเป็นผู้มีบทบาทนำในภูมิภาคเช่นกัน ระบบขั้วอำนาจเดียวจึงมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนไปสู่ระบบหลายขั้วอำนาจได้ แม้ว่าความร่วมมือด้านความมั่นคงในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจะมีวาระผลประโยชน์ซ่อนเร้นอยู่ก็ตาม แต่การเปลี่ยนแปลงนี้ยังอยู่ในทิศทางของการสร้างดุลยภาพในทางเศรษฐกิจ การเมือง และความมั่นคงมากกว่าเป็นการเผชิญหน้า

๑๑. สถานะความเชื่อมั่นในเกียรติและศักดิ์ศรีของประเทศ วิธีคิดของสังคมไทยในอดีตที่พาชาติผ่านพ้นวิกฤติต่างๆ มาได้ด้วยการมีจุดยืนมีทิศทาง มียุทธศาสตร์ที่มาจากภูมิปัญญาและความชาญฉลาดในการใช้พลังอำนาจทางวัฒนธรรมที่มีความเมตตา เห็นอกเห็นใจผู้ยากไร้ที่หลบหนีภัยสงครามจากความขัดแย้งในประเทศเพื่อนบ้าน ให้อาศัยอยู่ในประเทศไทยชั่วคราว การต่อสู้เอาชนะคอมมิวนิสต์ด้วยการใช้การเมืองนำการทหารซึ่งเป็นแนวทางสันติวิธี การปฏิบัติตามกรอบกติกาและพันธกรณีที่มีต่อสหประชาชาติอย่างแข็งขัน โดยเฉพาะบทบาทที่ต่อเนื่องในการส่งเสริมสนับสนุนการรักษาสันติภาพ การจัดการความขัดแย้งระหว่างประเทศด้วยสันติวิธี ทั้งหมดนี้เป็นจุดแข็งที่ทำให้นานาชาติประศยยอมรับในเกียรติและศักดิ์ศรีของประเทศไทยและมีความเชื่อมั่นในการดำรงสัมพันธ์ไมตรีที่ใกล้ชิดและต่อเนื่องเรื่อยมา

อย่างไรก็ตามในช่วงที่สังคมไทยก้าวเข้าสู่บริบทใหม่ของการพัฒนาที่ส่งผลให้เกิดค่านิยมทางสังคมที่เน้นการไต่หาทางวัตถุ ทำให้เกิดวัฒนธรรมของการแข่งขันกลบวัฒนธรรมการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน นำไปสู่สภาพของสังคมวัฒนธรรมที่อ่อนแอ ประกอบกับระบบการเมืองเชิงอำนาจส่งผลให้เกิดสภาพการเลือกปฏิบัติต่อประชาชน เนื่องจากถูกจำกัดความเป็นคนละฝ่าย และเหตุขัดแย้งที่อยู่ในวิสัยที่เคยคลี่คลายได้ในอดีตได้แปรเปลี่ยนเป็นความขัดแย้งที่เกิดการแบ่งฝ่าย ช้ำเกิดข้อกังขาจากนานาชาติเกี่ยวกับความเป็นจริงของเหตุการณ์ละเมิดสิทธิมนุษยชนจากรายงานขององค์กรในต่างประเทศ สถานการณ์เช่นนี้มีผลกระทบต่อผลประโยชน์ของชาติและเกียรติศักดิ์ศรีของประเทศ

กรอบแนวคิดและทิศทางการปรับตัวด้านความมั่นคง

๑. แนวคิดหลัก

การสร้างคุณค่าร่วมกันของคนในชาติ มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความมั่นคงของชาติเนื่องจากสถานการณ์ที่ประเทศไทยต้องประสบปัญหาความไม่สามัคคีของคนในชาติ ได้สะท้อนว่าสังคมไทยซึ่งคุ้นเคยกับระบบอุปถัมภ์และการเชื่อผู้นำ ยังไม่สามารถก้าวข้ามสู่สังคมการมีส่วนร่วมและการยอมรับความเห็นต่างของคนในชาติได้ สภาพของสังคมที่มีความเปราะบางทางความรู้สึกและอ่อนไหวต่อความเป็นพวกหรือไม่เป็นพวกเดียวกัน มีผลต่อความมั่นคงภายในชาติ ทำให้ภูมิคุ้มกันภัยคุกคามความมั่นคงทั้งในระดับบุคคล ระดับครัวเรือน ระดับสังคม และระดับชาติลดลง ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องแสวงหาทิศทางการพัฒนาให้สังคมเห็นคุณค่าร่วมกันเกี่ยวกับวิธีการจัดการกับความเห็นต่าง คุณค่าร่วมกันในที่นี้สามารถสร้างได้ใน ๒ รูปแบบ รูปแบบแรกคือ การอยู่ร่วมกันได้เพราะยอมรับคุณค่าของกระบวนการที่สามารถเข้ามาจัดการกับความเห็นต่างและรักษาความเป็นธรรมในสังคม คือแนวทางประชาธิปไตยในลักษณะที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและโครงสร้างของสังคมไทยที่มีความหลากหลาย เป็นประชาธิปไตยที่สามารถสร้างคุณค่าความต้องการอยากอยู่ร่วมกันของพลเมืองภายในชาติโดยไม่ทำลายกันและไม่แบ่งฝ่ายเมื่อมีความเห็นต่าง รูปแบบที่สองคือ การเห็นเปลี่ยนที่คน ถ้าทุกคนในสังคมมีความเมตตากัน ช่วยเหลือกัน ผนึกกำลังกัน สามารถเข้าใจสาเหตุของคนที่มีความเห็นต่าง มีจิตใจรับผิดชอบบ้านเมืองร่วมกัน เมื่อเกิดปัญหาหรือเผชิญกับภัยพิบัติใดๆ ก็ย่อมมีพลัง

คุ้มครอง ป้องกันและแก้ไขให้ ผ่านพ้นไปได้ ภายใต้สถานการณ์ปัจจุบัน จำเป็นต้องสร้างรูปแบบแรกคือ แนวทางประชาธิปไตย พร้อมกับการพัฒนาจิตใจคนที่เป็นเรื่องระยะยาว

สำหรับการเสริมสร้างพื้นฐานด้านความมั่นคงของชาตินั้น ต้องสร้างความตระหนักของสังคมให้รับรู้สภาวะความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ ความมั่นคงที่เปลี่ยนรูปแบบไปจากเดิม ต้องใช้ความรอบรู้และความรอบคอบในการป้องกัน ป้องปราม และลดความเสี่ยงจากผลกระทบของภัยคุกคาม สามารถฟื้นคืนความปกติของสังคมจากความเสียหายได้อย่างรวดเร็วด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ทั้งควรพัฒนาศักยภาพการป้องกันประเทศ ให้กับกองทัพบนพื้นฐานของการให้ภาคส่วนต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันประเทศ ตลอดจนสามารถใช้จุดแข็งของความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างประเทศเพื่อสนับสนุนการดำเนินความสัมพันธ์กับประเทศต่างๆ และเกื้อกูลต่อการรักษารวมทั้งส่งเสริมบทบาทของไทยในเวทีโลก

๒. ทิศทางการปรับตัวของประเทศในมิติด้านความมั่นคง

การดำรงรักษาความมั่นคงของรัฐจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องรักษา คุ้มครอง และปกป้องความมั่นคงของประชาชนภายในรัฐ สร้างความแข็งแกร่งของโครงสร้างของสังคมไทยให้มีภูมิคุ้มกันที่มั่นคงต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ความมั่นคงที่เคลื่อนไหวไม่หยุดนิ่งและแปรเปลี่ยนได้ตลอดเวลา โดยให้ความสำคัญกับการรวมพลังปัญญาของสังคม เพื่อให้ประเทศชาติผ่านพ้นวิกฤติความสามัคคีของคนในชาติและความไม่สงบใน

จังหวัดชายแดนภาคใต้ การเสริมสร้างขีดความสามารถในการทำงานร่วมกันระหว่างภาคส่วนต่างๆ ภายในชาติ ภายใต้การเห็นคุณค่าร่วมกันของคนในชาติ นำพาประเทศสู่การมีประชาธิปไตยที่เอื้อให้คนภายในชาติปรารถนาที่จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสามัคคีแม้มีความเห็นต่าง

นอกจากนี้ในส่วนของ การป้องกันประเทศภายใต้สถานการณ์ความมั่นคงที่มีแนวโน้มความไม่แน่นอนสูง จำเป็นต้องพัฒนาประสิทธิภาพและขีดความสามารถของกองทัพ และด้วยการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนตลอดจนองค์กรต่างๆ การเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างประเทศบนพื้นฐานของการรักษา การส่งเสริมผลประโยชน์แห่งชาติและในกรอบของสหประชาชาติ ที่เกื้อกูลต่อการดำรงศักดิ์ศรีของประเทศ และการรักษาความเชื่อมั่นจากประชาคมระหว่างประเทศ ตลอดจนการดำเนินนโยบายเชิงรุกในมิติความมั่นคงระหว่างประเทศเพื่อรักษาความมั่นคงของชาติ

ขณะเดียวกันจำเป็นต้องพัฒนาและเสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้เท่าทันกระแสการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบจากโลกไร้พรมแดน สามารถคุ้มครองปกป้องฐานทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งเป็นทุนสำคัญของประเทศไว้ได้อย่างยั่งยืน สามารถดำรงความดีงามของวัฒนธรรมและฟื้นฟูความดีโอกาส รวมทั้งช่วยเหลือพึ่งพาตัวเองได้ พร้อมทั้งปรับกระบวนการทัศน์ของเจ้าหน้าที่รัฐให้ตระหนักถึงการคุ้มครองรักษาความมั่นคงของประชาชนเป็นปัจจัยสำคัญในการรักษาความมั่นคงของรัฐ และมีจิตสำนึกความรับผิดชอบส่วนตัวเป็นหนึ่งในความรับผิดชอบส่วนรวม ในการดำเนินการรักษาผลประโยชน์ความมั่นคงของชาติ

วิสัยทัศน์และผลประโยชน์แห่งชาติ

๑. วิสัยทัศน์ด้านความมั่นคง

สังคมไทยมีสภาวะแวดล้อมที่เอื้อให้ประชาธิปไตยพัฒนาไปได้อย่างต่อเนื่อง และเกื้อกูลต่อความมั่นคงของประชาชน คนในชาติมีความสามัคคี มีทัศนคติที่ดีต่อกัน มีคุณธรรมและจิตสำนึกสาธารณะ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สามารถอยู่ร่วมกันได้ภายใต้ความหลากหลายทางความคิด วิถีชีวิต และวัฒนธรรม สามารถจัดการความขัดแย้งได้ด้วยสันติวิธีโดยไม่แปรเปลี่ยนเป็นความรุนแรง ให้ความสำคัญกับการปกป้องวิถีชีวิตของประชาชนและกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม รู้เท่าทันสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงและมีความพร้อมในการเผชิญปัญหา สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาด้วยความมีสติ สามารถดำรงการพัฒนาประเทศที่รักษาฐานทรัพยากรธรรมชาติไว้ได้อย่างยั่งยืน มีขีดความสามารถในการปกป้องอธิปไตยของชาติ อยู่ร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างฉันท์มิตร มีความน่าเชื่อถือและมีสถานะของประเทศที่มั่นคงในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

๒. ผลประโยชน์แห่งชาติ

ในการดำรงสถานะของประเทศให้มั่นคงและยั่งยืนภายใต้สถานการณ์ความมั่นคงที่มีความซับซ้อน รุนแรงและเคลื่อนไหวไม่หยุดนิ่ง โดยเฉพาะการเผชิญกับปัญหาเอกภาพภายในชาติ และภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ จึงกำหนดผลประโยชน์แห่งชาติ เป็นเป้าหมายหลักอันสำคัญยิ่งของประชาชนส่วนรวมในชาติ ดังนี้

- การมีเอกราช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ
- การดำรงอยู่อย่างมั่นคง ยั่งยืน ของสถาบันหลักของชาติ
- ความปรองดอง ความสามัคคีของคนในชาติ
- การดำรงอยู่อย่างมั่นคงของชาติและประชาชนจากการคุกคามทุกรูปแบบ
- ความปลอดภัย ความเป็นธรรม และความอยู่ดีมีสุขของประชาชน การมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์
- การดำรงอยู่อย่างมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิทธิเหนือทรัพยากรชีวภาพของชาติ
- การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขกับประเทศเพื่อนบ้าน
- การมีเกียรติและศักดิ์ศรีในประชาคมระหว่างประเทศ

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ – ๒๕๕๔

๑. นโยบายความมั่นคงแห่งชาติเฉพาะหน้า

โดยที่สภาวะวิกฤติในปัจจุบันเป็นปัญหาที่เชื่อมโยงกันทั้งด้านการเมือง สังคม และเศรษฐกิจ โดยในด้านการเมืองนั้นประชาชนขาดความเชื่อมั่นในระบบการเมืองที่ใช้อำนาจเพื่อประโยชน์เฉพาะกลุ่ม การบริหารราชการที่ไม่โปร่งใสขาดธรรมาภิบาล ผลจากเศรษฐกิจทุนนิยมที่ขาดความสมดุล ได้สร้างวัฒนธรรมความไม่พอเพียง สังคมไทยเกิดความแตกแยก อันเนื่องจากการตกอยู่ในกระแสนิยมทางการเมืองที่ทำให้เกิดการแบ่งฝ่าย และปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่กลายเป็นวิกฤติความมั่นคงในระดับประเทศ จึงกำหนดนโยบายความมั่นคงแห่งชาติไว้ดังนี้

วัตถุประสงค์

- เพื่อให้สังคมไทยผ่านพ้นสถานการณ์วิกฤติไปได้โดยเกิดผลกระทบน้อยที่สุด
- เพื่อให้เกิดพลังความสามัคคีของคนในชาติ และทุกคน ทุกฝ่าย เข้าใจสถานการณ์จริง พร้อมเผชิญและแก้ไขปัญหาร่วมกัน

นโยบาย

๑. สร้างความเชื่อมั่นกับสาธารณชนและประชาคมระหว่างประเทศเกี่ยวกับสถานการณ์ของประเทศในระยะเปลี่ยนผ่านการเมืองได้ชัดเจน โดย

๑.๑ ป้องกันปัญหาความขัดแย้งสืบเนื่องจากการเปลี่ยนผ่านการเมือง โดยสร้างความเข้าใจต่อสาธารณชนให้สนับสนุนการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง โดยทุกคนทุกฝ่ายต้องอดทน ยอมรับ และเคารพความเห็นต่างทางการเมือง ปฏิเสธการตกอยู่ในกระแสความเคลื่อนไหวในทางที่อาจเกิดการแตกแยกเผชิญหน้า และความขัดแย้งที่รุนแรง

๑.๒ ส่งเสริมและสนับสนุนบุคคลที่มีพลังนำปัญญาที่เป็นกลาง อยู่นอกความขัดแย้ง และเป็นที่ยอมรับของสังคม เข้ามามีบทบาททำความเข้าใจต่อคนในชาติให้ตระหนักถึงความสงบสุขในสังคมและความมั่นคงของชาติ โดยสื่อของภาครัฐและภาคเอกชนสนับสนุนการเผยแพร่ความเข้าใจสู่สังคมและกลุ่มเป้าหมายทุกระดับ

๑.๓ สร้างจิตสำนึกและความตระหนักต่อข้าราชการทุกฝ่ายในความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยสนับสนุนอย่างเต็มที่และในทุกวิถีทางให้ประชาชนตระหนักว่าเป็นหน้าที่ในการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีสิทธิและมีอิสระการตัดสินใจทางการเมืองด้วยตนเอง ไม่ยอมเป็นเครื่องมือทางการเมืองของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด

๑.๔ ส่งเสริมให้สถาบันทางการเมืองสร้างวัฒนธรรมใหม่ในการรณรงค์ทางการเมืองที่มุ่งเน้นสรรหาบุคคลที่มีคุณธรรม จริยธรรมทางการเมือง มีความรู้ ความสามารถ และเป็นมืออาชีพ เข้าสู่ระบบการเลือกตั้งโดยเอาชนะทางการเมืองด้วยพลังทางปัญญามากกว่าพลังอิทธิพลเชิงอำนาจ

๑.๕ ให้ต่างประเทศมีความเข้าใจที่ถูกต้องและมั่นใจในเสถียรภาพและศักยภาพของประเทศไทย

๒. พัฒนาการใช้สันติวิธีและความร่วมมือของกลุ่มพลังวัฒนธรรมเพื่อลดการใช้ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดย

๒.๑ ส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายตามหลักนิติธรรม และไม่มีการเลือกปฏิบัติ เพื่อให้กฎหมายมีความน่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับของประชาชนทุกหมู่เหล่าอย่างเท่าเทียมกัน

๒.๒ ยึดมั่นหลักการสร้างความสมานฉันท์เป็นฐานหลักที่สำคัญในอันที่จะทำให้การบังคับใช้กฎหมาย ทั้งในมิติการปฏิบัติการปราบปรามผู้กระทำความผิดและในมิติการดำเนินกระบวนการยุติธรรมไม่ย้อนกลับมาเป็นเงื่อนไขข้ออ้างการใช้ความรุนแรง

๒.๓ ยึดมั่นในหลักการเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา เป็นแนวทางในการเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้วยความรู้จริงในสาเหตุและสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องทุกมิติของปัญหาการใช้ความรุนแรง เพื่อนำไปสู่ความร่วมมือ ร่วมใจของทุกฝ่ายในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาในพื้นที่ดังกล่าว

๒.๔ กำหนดรูปแบบการจ้ดระบบรักษาความปลอดภัยใหม่ โดยให้มีการวางแผนร่วมกับชุมชน เพื่อพัฒนากลไกที่สามารถไว้วางใจร่วมกันได้ระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชน ทั้งนี้มาตรการที่ใช้ต้องมีเป้าหมายเพื่อสร้างความเชื่อมั่นร่วมกันที่นำไปสู่การลดใช้อาวุธและกำลังทหารในพื้นที่ในที่สุด

๒.๕ ให้มีการจัดการด้านการศึกษาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น ที่ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคง และรู้เท่าทันสถานการณ์ เพื่อไม่ให้ตกเป็นเครื่องมือของกลุ่มผู้ใช้ความรุนแรง

๒.๖ สร้างความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาทักษะการเผชิญหน้าความขัดแย้งด้วยสันติวิธีกับข้าราชการและประชาชนในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ และปฏิบัติการสร้างสันติโดยไม่ใช้อาวุธในกรณีเกิดความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับประชาชน โดยจัดทำยุทธศาสตร์สันติวิธีเพื่อความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นแนวทางในเรื่องนี้ขึ้นโดยเฉพาะ และมีแผนปฏิบัติการสันติวิธีที่มีความชัดเจนในระดับปฏิบัติการ

๒.๗ ส่งเสริมโครงการและกิจกรรมที่นำไปสู่การทำงานร่วมกันในชุมชนของกลุ่มพลังวัฒนธรรม ทั้งผู้นำศาสนา ผู้นำหมู่บ้าน ผู้นำท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่รัฐ เพื่อให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในชุมชน ในการป้องกันเหตุร้ายและลดเงื่อนไขการใช้ความรุนแรงในชุมชน การจัดการความขัดแย้งในชุมชน การสร้างความเป็นธรรมและการอำนวยความยุติธรรมในชุมชน ตลอดจนการพัฒนาชุมชน

๒.๘ ส่งเสริมการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับทุกฝ่ายที่มีความเห็นหรืออุดมการณ์แตกต่างจากรัฐ เพื่อศึกษาทางเลือกที่เหมาะสมในการให้สังคมการเมืองไทยสร้างที่ยืนสำหรับทุกคนทุกฝ่าย โดยให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมใช้อำนาจในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาในพื้นที่อย่างจริงจัง

๒.๙ เพิ่มระดับและความต่อเนื่องของการติดต่อสัมพันธ์กับประเทศโลกมุสลิมทั้งในระดับเจ้าหน้าที่และในระดับผู้บริหาร เพื่อมิให้เกิดช่องว่างเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของประเทศ โดยเฉพาะความสัมพันธ์กับมาเลเซีย อินโดนีเซีย และองค์การระหว่างประเทศที่สำคัญของโลกอิสลามเพื่อเข้าใจสถานการณ์ที่เป็นจริง และสนับสนุนการจัดการปัญหาความรุนแรง รวมทั้งการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

๓. เสริมสร้างการเตรียมความพร้อมของสังคมในการเผชิญกับสถานการณ์การใช้ความรุนแรง โดย

๓.๑ ให้ความรู้ ความเข้าใจ ต่อภาคประชาชนเกี่ยวกับการระงับภัย และการแจ้งเตือนภัย เพื่อนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการเป็นเครือข่ายป้องกันภัยและลดความเสี่ยงจากการใช้ความรุนแรง

๓.๒ รักษาความเป็นปกติของสังคมภายใต้สถานการณ์การใช้ความรุนแรง โดยจัดทำมาตรการเพื่อเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานเตรียมความพร้อม การบริหารจัดการในภาวะวิกฤติ การเยียวยาและการฟื้นฟูความเสียหายที่เกิดขึ้น เพื่อให้สถานการณ์กลับสู่ภาวะปกติโดยเร็ว

๒. นโยบายความมั่นคงแห่งชาติระยะ ๕ ปี

วัตถุประสงค์

- เพื่อให้สถาบันพระมหากษัตริย์มีความมั่นคงในการเป็นศูนย์รวมจิตใจและความรักสามัคคีของคนในชาติ
- เพื่อให้ระบบการเมืองและระบบราชการดำเนินไปด้วยความโปร่งใส มีความเป็นธรรม ตรวจสอบได้ มีการบริหารจัดการประเทศตามหลักนิติธรรม และเอื้อต่อการพัฒนาประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมในทุกระดับ
- เพื่อเสริมสร้างสภาวะแวดล้อมให้คนภายในชาติสามารถอยู่ร่วมกันได้ภายใต้ความเห็นต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม เคารพศักดิ์ศรีความเท่าเทียมกันของความเป็นมนุษย์และมีความสามัคคี สามารถผนึกกำลังเพื่อจัดการกับความขัดแย้งในสังคมโดยสันติวิธี
- เพื่อให้เกิดความสมดุล ความมั่นคง และความยั่งยืนในการพัฒนาและบริหารประเทศ รวมทั้งลดความเสี่ยงจากการแข่งขันในกระแสโลกาภิวัตน์
- เพื่อให้การจัดการฐานทรัพยากรธรรมชาติมีความสมดุลกับการขยายตัวของการพัฒนาประเทศ และสามารถใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน รวมทั้งคุ้มครองทรัพยากรชีวภาพจากการถูกแสวงประโยชน์โดยต่างประเทศ

- เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของชาติในการป้องกันประเทศให้มีความเข้มแข็ง และสามารถฉีกกำลังทุกภาคส่วนเป็นพลังเสริมภารกิจของกองทัพในการเผชิญกับภาวะภัยคุกคามด้านการป้องกันประเทศได้ทุกรูปแบบ รวมทั้งให้กองทัพมีบทบาทในการรักษาสันติภาพของโลกในกรอบของสหประชาชาติ เพื่อส่งเสริมเกียรติภูมิของประเทศไทยในประชาคมโลก โดยไม่ก่อผลกระทบต่อปัญหาความมั่นคงภายในประเทศ ตลอดจนการร่วมบรรเทาภัยพิบัติทางธรรมชาติทั้งภายในประเทศและในภูมิภาคใกล้เคียง

- เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของระบบการเตรียมความพร้อมแห่งชาติในทุกขั้นตอนของการเผชิญภัยพิบัติขนาดใหญ่ สามารถนำทรัพยากรและเครื่องมือจากทุกภาคส่วนมาใช้ในการบริหารเหตุการณ์ภายใต้ภาวะวิกฤติได้อย่างมีเอกภาพ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงาน

- เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารจัดการกับปัญหาการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการป้องกัน แก้ไขปัญหาและลดความเสี่ยงจากภัยคุกคาม รวมทั้งการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ในการระวังป้องกันการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ

- เพื่อให้เกิดสภาวะแวดล้อมในเชิงสร้างสรรค์ของการอยู่ร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศในภูมิภาค บนพื้นฐานของความไว้วางใจ ความเข้าใจและการเคารพในความแตกต่างทางวัฒนธรรม มีความร่วมมือที่จริงใจเป็นพลังการพัฒนาาร่วมกันและเพิ่มภูมิคุ้มกันจากอิทธิพลภายนอกภูมิภาค

- เพื่อรักษาภาพลักษณ์ความน่าเชื่อถือของประเทศไทย ในประชาคมโลก และขยายการยอมรับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นทางเลือกใหม่ในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ก้าวทันโลกาภิวัตน์อย่างปราศจากความเสี่ยง

- เพื่อพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ในมิติด้านความ มั่นคงให้มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกสาธารณะ รวมทั้งมีความพร้อมในการเผชิญกับภัยคุกคามความมั่นคงรูปแบบใหม่ มีความรู้ความเข้าใจมิติ วัฒนธรรม วิถีชีวิต วิถีคิดของประเทศเพื่อนบ้าน และมีทักษะในการปรับตัวให้ สอดคล้องกับพลวัตของโลก

นโยบาย

๑. เสริมสร้างจิตสำนึกของคนในชาติให้มีความจงรักภักดี เกิดทศนและปฏิบัติตนเพื่อปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ให้เป็นศูนย์รวม จิตใจและความสามัคคีภายในชาติอย่างมั่นคงและยั่งยืน

๒. เสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการ ประเทศและรากฐานประชาธิปไตยที่ยั่งยืนในระดับชุมชน โดย

- ๒.๑ ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย อันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยมีกลไกการตรวจสอบถ่วงดุลการใช้อำนาจ ของรัฐและความโปร่งใสของฝ่ายบริหารที่เป็นอิสระ โดยเฉพาะที่มาขององค์กรอิสระ ให้ปราศจากการครอบงำหรือแทรกแซงจากฝ่ายใดๆ

๒.๒ สนับสนุนบทบาทของภาคส่วนต่าง ๆ ใน การควบคุมการเลือกตั้งให้เกิดความบริสุทธิ์ยุติธรรมและเพิ่มประสิทธิภาพของ ระบบการตรวจสอบการเลือกตั้งทุกระดับ โดยให้องค์กรภาคประชาสังคมที่เชื่อถือได้ เข้ามามีส่วนร่วมทำหน้าที่โดยมีกฎหมายหรือระเบียบรองรับ

๒.๓ สร้างความยุติธรรมและความเป็นธรรม ในสังคมด้วยการนำหลักนิติธรรมมาใช้ในการพัฒนาและบริหารจัดการ ประเทศอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยครอบคลุมในด้านการบัญญัติ กฎหมายที่เป็นธรรม การบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามบทบัญญัติของ กฎหมายโดยคำนึงเจตนารมณ์ของกฎหมายเป็นสำคัญ การพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพของเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายให้มีความพร้อมทั้งในด้านสมรรถนะ และความซื่อสัตย์สุจริต และการสร้างจิตสำนึกของประชาชนให้มีความเชื่อมั่น และเคารพต่อหลักกฎหมายของประเทศ

๒.๔ เสริมสร้างประสิทธิภาพการป้องกันและ การปราบปรามการทุจริตอย่างจริงจัง โดยเพิ่มบทลงโทษทางกฎหมาย และ ปรับปรุงกฎหมายเพื่อกำกับดูแลกิจการสาธารณูปโภคที่มีการผูกขาด ตลอดจน ส่งเสริมเครือข่ายภาคประชาสังคมและภาคประชาชน ในการตรวจสอบ ติดตาม และรวบรวมข้อมูลสายสัมพันธ์ของกลุ่มธุรกิจการเมือง เพื่อสนับสนุนการป้องกัน และปราบปรามเครือข่ายทุจริตคอร์รัปชัน

๒.๕ ปรับบทบาทขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นให้สมดุลระหว่างความเป็นองค์กรทางการเมือง หน่วยงานราชการ และ องค์กรประชาชนโดยปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และให้ความสำคัญกับการ สร้างการเรียนรู้ทางด้านกฎหมายและการบริหารจัดการชุมชนแบบมีส่วนร่วมให้ สมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๖ ส่งเสริมการจัดตั้งกลไกการทำงานร่วมกัน
ของท้องถิ่น โดยอาจเป็นรูปแบบสภาองค์กรชุมชนท้องถิ่น ทำหน้าที่สร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่มุ่งเน้นการบริหารจัดการคน โดยคำนึงถึงมิติทางวัฒนธรรม การจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี การอนุรักษ์ และการจัดการการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นอย่างสมดุล มั่นคง และยั่งยืน การสร้างความเป็นธรรมในชุมชน และการมีส่วนร่วมในกระบวนการอำนวยความสะดวกในชุมชนและขยายเป็นเครือข่ายเชื่อมต่อกันในแนวราบคู่ขนานไปกับการดำเนินงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๗ สนับสนุนการจัดกิจกรรมสานเสวนา
ระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับประชาชนและในระหว่างประชาชน เพื่อสร้างพื้นที่การมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นอันทุกขุสุขและความต้องการในชุมชนโดยต่อเนื่อง

๓. พื้นฟูความสมานฉันท์ เสริมสร้างความรักชาติ
และเอกภาพของคนในชาติ โดย

๓.๑ ผลักดันให้เกิดวาระแห่งชาติในการฟื้นฟู
ความสมานฉันท์ภายในชาติ และรวมพลังคนในชาติ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา สถาบันทางศาสนา ภาคประชาสังคม ภาคสื่อสารมวลชน และภาคประชาชนให้ยึดมั่นในความรักชาติ มีความสามัคคี ตลอดจนตระหนักถึงหน้าที่ความรับผิดชอบร่วมกัน ในการเสริมสร้างเอกภาพของคนในชาติ

**๓.๒ ส่งเสริม เผยแพร่องค์ความรู้ในการใช้
สันติวิธี** ทั้งในภาคเจ้าหน้าที่รัฐและในภาคประชาชนเพื่อใช้เป็นแนวทางใน
การจัดการความขัดแย้ง โดยสนับสนุนการจัดให้มีการเสวนาทันทีภายในกลุ่ม
วัฒนธรรมและศาสนาเดียวกัน และระหว่างกลุ่มคนต่างวัฒนธรรมและศาสนา
เพื่อเสริมสร้างความสมานฉันท์

**๓.๓ ให้มีการจัดหลักสูตรการศึกษา เพื่อเผยแพร่
องค์ความรู้ ความเข้าใจ แนวคิดและแนวทางสันติวิธีที่ชัดเจน** โดยกำหนดไว้ใน
หลักสูตรการศึกษาทั้งในและนอกระบบ สำหรับกลุ่มเป้าหมายทุกภาคส่วนและ
ทุกระดับ เพื่อให้ประชาชนเรียนรู้ มีความเข้าใจและยอมรับความเป็นจริงของ
สังคมพหุวัฒนธรรม เคารพในความเห็นต่าง และสามารถหาทางออกในการอยู่
ร่วมกัน อย่างสันติสุขในระยะยาว เพื่อลดช่องว่างของความไม่เข้าใจต่อสถานการณ์
ที่เกิดขึ้น และเป็นพลังในการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในสังคม โดย
ให้ลำดับความเร่งด่วนกับปัญหาการใช้ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้

**๓.๔ เสริมสร้างความเข้าใจให้เจ้าหน้าที่รัฐและ
ประชาชนไทยให้ความสำคัญกับสิทธิมนุษยชน** ครอบคลุมถึงเรื่องหลักการ
ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของประชากรที่เข้ามา
อาศัยอยู่ภายในประเทศ นำไปสู่การปรับทัศนคติเพื่อให้มีการปฏิบัติต่อประชากร
กลุ่มดังกล่าวอย่างเป็นธรรม มีความเท่าเทียมไม่เลือกปฏิบัติเพื่อให้บุคคลเหล่านี้
สามารถคาดการณ์อนาคตได้และมีส่วนร่วมในการป้องกันพฤติกรรมในเชิงลบที่มี
ผลต่อความมั่นคงทางสังคม

๓.๕ ส่งเสริมการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม

โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชนเพื่อสร้างความเข้าใจ สร้างการยอมรับสังคมและผู้คนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อให้มีทัศนคติที่ดีมีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกันและสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

๓.๖ ส่งเสริมและสนับสนุนทุกภาคส่วน

โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชนเรียนรู้แนวคิดและแนวทางสันติวิธี เพื่อให้สามารถเผชิญสถานการณ์ความขัดแย้งด้วยความมีสติและรู้เท่าทันสถานการณ์ รู้จักการใช้เหตุผลในการวิเคราะห์และจัดการกับความขัดแย้งบนพื้นฐานของความ เป็นจริง ไม่มองผู้ที่ขัดแย้งเป็นฝ่ายตรงข้าม

๔. เสริมสร้างความสมดุล มั่นคง และยั่งยืนในระดับ

ฐานราก โดย

๔.๑ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็น

แนวทางในการดำรงอยู่และการปฏิบัติตนของคนในชาติ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับประเทศ โดยในระดับชุมชนให้ความสำคัญในลำดับต้นกับการจัดการให้มีแผนแม่บทชุมชน เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้มีการประยุกต์ใช้ในระดับปัจเจกชน ระดับชุมชน และเชื่อมโยงชุมชนเป็นเครือข่าย ขยายขอบเขตกิจกรรมจนถึงระดับชาติ และระดับนานาชาติ

๔.๒ สร้างระบบเตือนภัยทางเศรษฐกิจและ

สังคมที่เป็นอิสระจากการเมืองและให้ข้อมูลต่อสาธารณะอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สังคมรู้สถานการณ์และการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจ ทั้งด้าน

การเงิน การคลังของประเทศ และเอื้อต่อการสร้างความคุ้มกันและลดความเสี่ยงจากการดำเนินนโยบายด้านการเงิน การคลัง และเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งการดำรงชีวิตภายใต้ความผันผวนของระบบเศรษฐกิจของประเทศและระบบเศรษฐกิจโลก

๕. สร้างดุลยภาพของการบริหารจัดการฐานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและคุ้มครองสิทธิเหนือทรัพยากรชีวภาพ โดย

๕.๑ สร้างจิตสำนึกของความรัก ความหวงแหน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดขึ้นในทุกภาคส่วนของสังคม รวมทั้งส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเป็นธรรม ด้วยความมั่นคงและยั่งยืน โดยมีกฎหมายรองรับ

๕.๒ เผยแพร่ความรู้ สร้างจิตสำนึก และปรับปรุงมาตรการการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้เกิดความสมดุล มั่นคง และยั่งยืน เพิ่มมาตรการควบคุมตรวจสอบกิจกรรมที่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งลดการส่งเสริมกิจกรรมที่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยปราศจากการสร้างทดแทนในลักษณะการพัฒนาแบบยั่งยืน

๕.๓ พิจารณาทางเลือกของการพัฒนาและการวางแผนการใช้ทรัพยากรธรณีของประเทศอย่างยั่งยืน และสนับสนุนการใช้ประโยชน์ทรัพยากรอื่นทดแทน

๕.๔ สร้างระบบเตือนภัยพิบัติทางธรรมชาติ

และสิ่งแวดล้อมเพื่อให้สังคมตระหนักถึงสถานการณ์และความเสี่ยงของภัยคุกคามที่กระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยพัฒนาระบบการเฝ้าระวังและบรรเทาภัยธรรมชาติ เพื่อปกป้องชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนควบคู่กับการเพิ่มหลักสูตรการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และธรรมชาติให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ ลักษณะของธรรมชาติและภูมิประเทศในถิ่นที่ตนอาศัยอยู่มากขึ้น อาทิ แผ่นดินไหว ดินถล่ม และสึนามิ

๕.๖ สนับสนุนการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและประหยัด

รวมทั้งส่งเสริมให้มีการจัดหาและการบริหารจัดการพลังงานทดแทนที่เหมาะสม และกำหนดมาตรการด้านพลังงานสะอาด รวมทั้งส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพลังงานแบบยั่งยืนและสอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๕.๗ ส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัยด้านทรัพยากร

ชีวภาพโดยคนไทย และสร้างความร่วมมือกับต่างชาติในการศึกษาวิจัยในกรณีต้องอาศัยเทคโนโลยีจากต่างชาติ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของชาติเป็นสำคัญ

๕.๘ กำหนดมาตรการหรือกฎหมายในการ

ปกป้องไม่ให้ต่างชาติเข้ามาลักลอบจกฉวยผลประโยชน์จากการศึกษาวิจัยด้านทรัพยากรชีวภาพเพื่อนำไปจดสิทธิบัตร ตลอดจนส่งเสริมการเข้าร่วมกำหนดมาตรฐานเรื่องสิทธิบัตรและประเด็นที่เกี่ยวข้องในกรอบการประชุมระหว่างประเทศ

๕.๙ ส่งเสริมให้ชุมชนมีจิตสำนึกและรู้จักปกป้องผลประโยชน์ที่เกิดจากทรัพยากรชีวภาพและสนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาคราชการและเอกชนสร้างเป็นเครือข่ายในการดูแลเฝ้าระวัง แจ้งเตือนการเข้ามาฉกฉวยผลประโยชน์ของต่างชาติ

๕.๑๐ ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาโยบาย แผน หรือโครงการขนาดใหญ่ที่มีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ขั้นต้นและในขั้นตอนต่างๆ ของการพัฒนา เพื่อป้องกันหรือลดความขัดแย้งในสังคม

๕.๑๑ สร้างระบบความยุติธรรมเฉพาะในการพิจารณาประเด็นปัญหาความขัดแย้งที่เกิดจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและการทำลายสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความขัดแย้งจากโครงการของรัฐที่มีผลกระทบต่อประชาชน

๕.๑๒ จัดให้มีกลไกและระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามแนวเขตชายแดน รวมทั้งปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เป็นผลกระทบจากภายนอกประเทศ

๖. เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพการป้องกันประเทศ โดย

๖.๑ พัฒนากองทัพให้มีโครงสร้างกำลังกองทัพที่เหมาะสม มีความพร้อม และมีขีดความสามารถในการป้องกัน ป้องปราม และต่อต้านภัยคุกคามที่มีต่ออธิปไตยของดินแดน น่านน้ำและน่านฟ้า

รวมทั้งคุ้มครองเส้นทางคมนาคมทางทะเล ตลอดจนผลประโยชน์ของชาติ
ภายนอกประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพในทุกๆระดับของสถานการณ์ที่กระทบต่อ
ผลประโยชน์ของชาติ

**๖.๒ สนับสนุนให้กองทัพมีระบบอาวุธและ
ระบบการแจ้งเตือนภัยทางทหารที่มีขีดความสามารถในการป้องปรามทาง
ยุทธศาสตร์ และพึ่งตนเองได้อย่างมั่นใจ เพื่อเตรียมรับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน
ในอนาคต โดยส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ การมี
ส่วนร่วมระหว่างกองทัพกับหน่วยงานวิจัยของภาครัฐ องค์กร สถาบันวิจัย และ
สถาบันการศึกษาด้านเทคโนโลยีของภาครัฐและภาคเอกชนทั้งในประเทศและ
ต่างประเทศ เป็นลำดับต้น และจัดงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอเป็นการ
ต่อเนื่อง รวมทั้งมีกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาคัดเจน**

**๖.๓ พัฒนาศักยภาพของชาติในการป้องกัน
ประเทศ** ด้วยการผนึกกำลังจากทุกฝ่าย ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน
เข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบในการรักษาความสงบเรียบร้อย และความมั่นคงของชาติ

**๖.๔ นำศักยภาพของกองทัพในยามปกติเข้า
มาช่วยเสริมสร้างความสามัคคีของคนในชาติและการพัฒนาประเทศ และมี
ส่วนร่วมบรรเทาภัยพิบัติทางธรรมชาติ และการแก้ไขปัญหาความมั่นคงของชาติ
ในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งของประชาชนและชุมชนพื้นที่
ชายแดน**

**๖.๕ พัฒนาความร่วมมือทางทหารและความ
เข้าใจอันดีกับกองทัพของประเทศเพื่อนบ้านและกลุ่มอาเซียนรวมทั้งมิตร
ประเทศอื่น ๆ อย่างใกล้ชิดในทุกๆระดับ และเสริมสร้างความร่วมมือทางทหารกับ**

ประเทศมหาอำนาจอย่างสมดุลบนพื้นฐานของการรักษาผลประโยชน์ร่วมกัน โดยสอดคล้องกับนโยบายต่างประเทศ รวมทั้งสนับสนุนภารกิจในการรักษาสันติภาพของโลกภายใต้กรอบของสหประชาชาติ ตลอดจนมีส่วนร่วมบรรเทาภัยพิบัติทางธรรมชาติในภูมิภาค

๗. พัฒนาศักยภาพการเตรียมพร้อมแห่งชาติ

๗.๑ ปรับปรุง พัฒนานโยบาย และแผนรองรับให้สอดคล้องกับภัยด้านสาธารณสุขและภัยด้านความมั่นคงที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการป้องกันภัย ระวังภัย บรรเทาภัย และฟื้นฟูภายหลังจากการเกิดภัย รวมทั้งให้มีแผนปฏิบัติการ มาตรการ ในการเตรียมพร้อมของหน่วยงาน โดยสามารถประสานและเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานพลเรือน ทหาร และภาคประชาชน ในการบริหารจัดการภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันเวลา โดยเน้นการเข้าถึงพื้นที่เป้าหมายได้อย่างทันท่วงที

๗.๒ เสริมสร้าง บุคลากร และพัฒนาประสิทธิภาพของ ระบบการบริหารจัดการข้อมูล เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการวิกฤติการณ์ นอกเหนือจากการมีระบบการเตือนภัยล่วงหน้า การบริหารจัดการระบบการสื่อสารและโทรคมนาคม ที่มีเอกภาพและครอบคลุมพื้นที่เสี่ยงภัยอย่างทันการณ์ เพื่อป้องกันและลดผลกระทบอันเกิดจากภัยพิบัติ รวมทั้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน องค์กรเอกชน และภาคประชาชนมีส่วนร่วมในระบบการแจ้งเตือนภัย

๗.๓ เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และทักษะของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน ภาคประชาชน และองค์กรเครือข่ายต่างๆ โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงของภัยโดยให้มีการฝึกซ้อมแผนเป็นระยะตามเหมาะสม

๗.๔ ให้มีระบบการบริหารจัดการภัยอย่างมีเอกภาพ ประสิทธิภาพ และทันเหตุการณ์ โดยกำหนดหน่วยงานและผู้รับผิดชอบ เพื่อเสริมสร้างการบัญชาการเหตุการณ์ที่ชัดเจน

๗.๕ ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมของทุก ภาคส่วน เพื่อพร้อมเผชิญกับประเภทของภัย โดยให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการแจ้งเตือนภัย การป้องกันภัยและแนวทางปฏิบัติ รวมทั้งสนับสนุนการปลูกฝังจิตสำนึกด้านความมั่นคง เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยต่างๆ และความรุนแรงทางสังคม

๗.๖ ส่งเสริมและประสานความร่วมมือกับต่างประเทศ เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพของประเทศในการบริหารจัดการภัย รวมทั้งสนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างปฏิบัติภารกิจช่วยเหลือแก่ประเทศต่างๆ ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ อันจะเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้ และการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของประชาคมโลก

๗.๗ เพิ่มประสิทธิภาพมาตรการต่าง ๆ เกี่ยวกับการช่วยเหลือ การบรรเทา และการฟื้นฟูภายหลังจากการเกิดภัย เพื่อลดความเสียหายและความรู้สึกบอบช้ำได้อย่างทันท่วงทีและกลับคืนสู่ภาวะปกติของสังคมโดยเร็ว

๘. เสริมสร้างศักยภาพการจัดการปัญหาภัยคุกคาม ข้ามชาติ โดย

๘.๑ ให้ความสำคัญกับการมียุทธศาสตร์
ป้องกันการก่อการร้ายที่วางน้ำหนักในการแก้ไขปัญหาคือต้นเหตุ การลด
เงื่อนไขและปัจจัยที่สนับสนุนการก่อการร้าย

๘.๒ ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหา
การก่อการร้ายทุกรูปแบบ การจัดการกับขบวนการหรือกลุ่มบุคคลที่สนับสนุน
การก่อการร้าย การขจัดปัจจัยสนับสนุนการก่อการร้ายโดยเฉพาะเงินทุน
แหล่งฟำนัก เครือข่ายสนับสนุน และแหล่งอาวุธ วัตถุ เชื้อโรคอันตรายที่
ผิดกฎหมาย และสินค้าที่สามารถใช้เป็นส่วนในการก่อการร้าย

๘.๓ ยึดมั่นในนโยบายไม่สะสมอาวุธและไม่
ยอมให้มีการใช้ดินแดนของประเทศไทยเป็นทางผ่านของการขนส่งอาวุธที่ผิด
กฎหมาย

๘.๔ พัฒนาระบบและกลไกเพื่อเสริมสร้าง
ความเข้มแข็งและความเป็นเอกภาพทางด้านการป้องกันและปราบปราม
อาชญากรรมข้ามชาติโดยเฉพาะอาชญากรรมที่เกี่ยวเนื่องต่อการก่อการร้าย ได้แก่
ขบวนการลักลอบนำคนเข้าเมือง ขบวนการค้ามนุษย์ ขบวนการค้ายาเสพติด ขบวนการ
การค้าอาวุธ ขบวนการปลอมแปลงเอกสาร ฯลฯ โดยให้ความสำคัญกับการ
พัฒนาบุคลากร ระบบข้อมูลข่าวสาร และองค์ความรู้ในเรื่องอาชญากรรมข้ามชาติ
เพื่อให้สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาคือต้นเหตุได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๘.๕ เพิ่มประสิทธิภาพของระบบมาตรการ การป้องกันและเตรียมความพร้อมในการเผชิญภาวะวิกฤติจากเหตุการณ์ การก่อการร้ายด้วยการฝึกกำลังของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และให้มีการประสาน แผนและสนธิทรัพยากรของภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อให้มีขีดความสามารถใน การบริหารวิกฤติการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งดำเนินการให้สังคมกลับคืน สู่สภาพปกติได้โดยเร็วในกรณีเกิดเหตุการณ์การก่อการร้าย

๘.๖ พัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องให้มีความ ทันสมัยและครอบคลุมต่อการสกัดกั้นและปราบปรามองค์กรอาชญากรรม ข้ามชาติและกลุ่มก่อการร้าย และให้มีการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งให้มีการเพิ่มบทลงโทษทางกฎหมาย โดยเฉพาะในกรณีที่มีเจ้าหน้าที่ของ รัฐเข้ามาเกี่ยวข้อง

๘.๗ ส่งเสริมให้มีมาตรการทางการข่าวที่มี ประสิทธิภาพทันต่อเหตุการณ์ และสามารถติดตามความเคลื่อนไหว การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติที่มี ผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ

๘.๘ พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับนานา ประเทศ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการในการป้องกันและต่อต้าน การก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ โดยให้ความสำคัญในระดับภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ ทั้งในรูปทวิภาคีและพหุภาคี แสวงหาและเพิ่มระดับ ความร่วมมือด้านการข่าว การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การจัดตั้งช่องทาง ติดต่อสื่อสารระหว่างกัน รวมทั้งส่งเสริมความร่วมมือด้านการบังคับใช้กฎหมาย ระหว่างประเทศ

๘.๙ ส่งเสริมการปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศภายใต้กรอบสหประชาชาติในการต่อต้านการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ รวมทั้งให้มีการปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติมกฎหมายและระเบียบข้อบังคับเพื่อให้รองรับต่อพันธกรณีระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

๘.๑๐ ส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับปัญหาการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติให้กับเจ้าหน้าที่รัฐในวงกว้าง เพื่อสร้างบรรทัดฐานความเข้าใจและการรับรู้ต่อสภาพภัยคุกคามดังกล่าว อันจะนำไปสู่การทำให้ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๘.๑๑ เติริมความพร้อมระยะยาวให้กับสังคมไทยได้ตระหนักและตื่นตัวในการรับรู้และเรียนรู้ถึงธรรมชาติของการก่อการร้าย รวมทั้งรู้เท่าทันการเคลื่อนไหวสังคม และความมั่นคงของประเทศ โดยสนับสนุนการเผยแพร่ข้อมูลและการมีส่วนร่วมของประชาชนในเรื่องการระวังป้องกันก่อการร้ายอย่างเหมาะสมในทุกภาคส่วน

๙. เสริมสร้างสภาวะแวดล้อมที่สงบสันติในการอยู่ร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านและในภูมิภาค โดย

๙.๑ เสริมสร้างศักยภาพของคน ชุมชน และพื้นที่เป้าหมายในบริเวณชายแดนให้มีความเข้มแข็งมีจิตสำนึกด้านความมั่นคง รวมทั้งสร้างสภาวะแวดล้อมที่สงบสันติและพัฒนาในชุมชนชายแดนของประเทศเพื่อนบ้าน

๙.๒ เสริมสร้างความมั่นใจในความปลอดภัย

ให้ประชาชนในพื้นที่ชายแดน ป้องกันไม่ให้เกิดอยู่ในอิทธิพลมืดและอำนาจแฝง โดยให้เจ้าหน้าที่รัฐเข้าถึงพื้นที่ เข้าถึงความรู้สึกนึกคิด เข้าใจความต้องการด้านการพัฒนาของประชาชน ตลอดจนฉันทกกำลังสร้างความเข้มแข็งร่วมกันระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชน

๙.๓ ส่งเสริมบรรยากาศที่นำไปสู่การปักปัน

เขตแดนกับประเทศเพื่อนบ้านให้บรรลุผลโดยเร็ว โดยรักษาความต่อเนื่องของคณะเจรจาปักปันเขตแดนและการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น

๙.๔ เตรียมความพร้อมของระบบและ

บุคลากร รวมทั้งมาตรการในการรองรับการขยายโครงข่ายเส้นทางคมนาคมกับประเทศเพื่อนบ้านและในภูมิภาค ตลอดจนผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดระเบียบการข้ามแดน การป้องกันการลักลอบเข้าเมือง การอำนวยความสะดวกด้านการเข้าเมืองที่เป็นมาตรฐานสากลและการป้องกันโรคติดต่อ

๙.๕ รักษาความสมดุลระหว่างผลประโยชน์

ด้านเศรษฐกิจการค้าชายแดนกับผลประโยชน์ด้านความมั่นคง โดยสร้างความตระหนักต่อภาครัฐ ภาคธุรกิจ และเอกชน ให้คำนึงถึงความสำคัญของเรื่องดังกล่าว

๙.๖ ติดตามพัฒนาการของสถานการณ์ความ
เคลื่อนไหวสำคัญทั้งที่เป็นปัจจัยภายในของประเทศไทยและปัจจัยภายนอกประเทศ
ที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงตามแนวชายแดนของประเทศไทยกับประเทศ
เพื่อนบ้าน หรือเป็นมูลเหตุให้เกิดความกระทบกระทั่งระหว่างไทยกับประเทศ
เพื่อนบ้านโดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน

๙.๗ เสริมสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อน
บ้านเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเฝ้าตรวจ สกัดกั้นและปราบปรามการลักลอบเข้า
เมือง การขนถ่ายยาเสพติด การโจรกรรมข้ามแดน และขบวนการผิดกฎหมาย
กลุ่มต่างๆ โดยเน้นการใช้กลไกความร่วมมือระดับท้องถิ่นของไทยและประเทศ
เพื่อนบ้านในการประสานการดำเนินการ

๙.๘ ส่งเสริมให้ประเทศเพื่อนบ้านมีศักยภาพ
ในการพัฒนาประเทศ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต
การสาธารณสุข การศึกษาและการฝึกอาชีพแก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ตาม
บริเวณชายแดนทั้ง 2 ฝ่าย รวมทั้งให้องค์กรระหว่างประเทศ องค์กรพัฒนา
เอกชนที่เกี่ยวข้องได้เข้าไปดำเนินกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือประเทศเพื่อนบ้าน
ซึ่งการดำเนินการข้างต้นจะช่วยป้องกันการโยกย้ายถิ่นหรือหลบหนีเข้ามายัง
ประเทศไทย รวมทั้งปัญหาข้ามพรมแดนในลักษณะอื่นๆ ทั้งนี้จะต้องเป็น
การดำเนินการภายใต้การยอมรับของประเทศเพื่อนบ้านเป็นสำคัญ

๙.๙ มุ่งสร้างความเข้าใจ ความไว้วางใจกับ
ประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่ความร่วมมือ และความสัมพันธ์
ในด้านต่างๆ รวมทั้งขจัดปัญหาข้อขัดแย้งและความหวาดระแวงให้ยุติลงในระดับ
ท้องถิ่น รวมทั้งกำหนดประเด็นความมั่นคงและจัดลำดับความสำคัญของ

ปัญหาความมั่นคงที่สอดคล้องกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพร่วมกัน ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี โดยการพัฒนากลไกในระดับท้องถิ่นและกลไกระดับชาติให้สามารถดำเนินงานอย่างมีเอกภาพ และประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน

๙.๑๐ เสริมสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความเป็นจริงทางประวัติศาสตร์ของภูมิภาค ซึ่งมีจุดเชื่อมโยงใกล้ชิดในมิติทางวัฒนธรรมและการอยู่ร่วมกันมาอย่างยาวนาน เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในชาติพันธุ์และวัฒนธรรม ในขณะที่เดียวกันก็ไม่ก่อให้เกิดความรู้สึกเหนือกว่าหรือการดูหมิ่นชาติพันธุ์และวัฒนธรรมอื่น โดยสนับสนุนและส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาหรือสถาบันด้านการวิจัย จัดโครงการศึกษาเรียนรู้ในเรื่องท้องถิ่นที่มีมิติเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน และควรดำเนินกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวัฒนธรรม กับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อนำไปสู่ความสัมพันธ์และความไว้วางใจระหว่างประชาชนต่อประชาชน

๑๐. เสริมสร้างความเชื่อมั่นและเกียรติภูมิของประเทศ รวมทั้งส่งเสริมคุ้มครองผลประโยชน์ของชาติในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดย

๑๐.๑ ดำเนินความสัมพันธ์กับนานาประเทศอย่างมีเอกภาพ ด้วยการประสานงานของส่วนราชการและภาคส่วนต่างๆ อย่างใกล้ชิด สนับสนุนการเข้าเป็นภาคีข้อตกลงระหว่างประเทศที่จะช่วยคุ้มครองรักษาหรือขยายผลประโยชน์ของประเทศ ตลอดจนความร่วมมือกับสหประชาชาติ และปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศโดยให้กระทบต่อผลประโยชน์ของชาติน้อยที่สุด

๑๐.๒ ดำเนินความสัมพันธ์กับทุกประเทศ มหาอำนาจอย่างรอบคอบและมีเป้าหมายที่ชัดเจน รวมทั้งส่งเสริมให้มี ดุลยภาพแห่งอำนาจระหว่างมหาอำนาจต่างๆ ในเอเชีย - แปซิฟิก โดยเลือก โอกาส เวที และประเด็นในการแสดงบทบาทที่เหมาะสมบนพื้นฐานของผลประโยชน์ แห่งชาติ

๑๐.๓ ส่งเสริมบทบาทของไทยในเวทีความ มั่นคงระหว่างประเทศ โดยให้ความสำคัญกับประเด็นการส่งเสริมสันติภาพ การแก้ไขความขัดแย้งและวิกฤติการณ์ระหว่างประเทศด้วยสันติวิธี และ ความมั่นคงของมนุษย์ รวมทั้งสนับสนุนให้สถาบันทางวิชาการและภาคประชา สังคมเข้ามามีบทบาทร่วมกับส่วนราชการเพื่อดำเนินการในเรื่องนี้

๑๐.๔ ส่งเสริมบทบาทขององค์กรความร่วมมือ ด้านความมั่นคงในภูมิภาค เพื่อเป็นเวทีในการเจรจาและลดความขัดแย้งใน ภูมิภาค รวมทั้งเป็นการลดแรงกดดันจากชาติมหาอำนาจที่จะกระทำต่อภูมิภาค หรือต่อประเทศสมาชิกในภูมิภาค

๑๐.๕ ส่งเสริมบทบาทของไทยในการเป็น ต้นแบบการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง โดยสนับสนุนภาคประชาสังคม ในการจัดกิจกรรมเผยแพร่ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งร่วมมือแลกเปลี่ยน องค์ความรู้ทางวิชาการกับประเทศต่างๆ ที่ใช้แนวทางพัฒนาเศรษฐกิจเดียวกันนี้ เป็นเครือข่ายในการสร้างกระแสเศรษฐกิจพอเพียงให้ขยายออกไป และเป็น ทางเลือกใหม่ให้กับระบบเศรษฐกิจโลก

๑๑. พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในมิติด้านความมั่นคง โดย

๑๑.๑ เสริมสร้างปัญญา จินตนาการ และ การเรียนรู้ควบคู่กับการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม รวมทั้งเตรียมความพร้อมให้ประชาชนมีทักษะในการเผชิญปัญหา และสามารถปรับตัวต่อความเปลี่ยนแปลงรอบด้านได้อย่างเหมาะสม

๑๑.๒ ทรนรงค์เสริมสร้างพลังและเพิ่มพูนจิตสำนึกด้านความมั่นคง ให้แก่เจ้าหน้าที่รัฐและประชาชน ให้ตระหนักถึงภาระร่วมกันในการรักษาคุ้มครองผลประโยชน์ความมั่นคงของชาติ และยึดมั่นหน้าที่ในการจรรโลงสถาบันหลักของชาติให้มั่นคงยั่งยืนสืบต่อไป

๑๑.๓ ส่งเสริมกลุ่มเยาวชนให้เรียนรู้และเข้าใจต้นทุนสังคมไทยซึ่งเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม รวมทั้งมีความเข้าใจในบริบทที่เปลี่ยนไปของภัยคุกคามความมั่นคงรูปแบบใหม่ และความเสี่ยงต่อความมั่นคงของชาติที่มากขึ้น โดยประสานความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวกับสถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา ชุมชน และภาครัฐในการเปิดพื้นที่ให้กลุ่มเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นในการกำหนดทิศทางของชาติ

๑๑.๔ ส่งเสริมให้ประชาชนรู้เท่าทันพัฒนาการของโลก ไร้พรมแดน โดยเพิ่มงานศึกษาวิจัยเชิงลึกเพื่อป้องกันค่านิยมแฝงและอาชญากรรมที่มาพร้อมกับความทันสมัยของเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศและลดความเสี่ยงของผลกระทบในด้านลบ และสร้างความเตรียมพร้อมในระดับบุคคล ครอบครัวและสังคม โดยนำองค์ความรู้ดังกล่าวเผยแพร่ผ่านสื่อและช่องทางต่างๆ ที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายทุกระดับ

๑๑.๕ ขยายการสนับสนุนการศึกษาเรียนรู้
ประเทศเพื่อนบ้านและประเทศในภูมิภาค ทางด้านสังคมศาสตร์
มนุษยศาสตร์ และภาษาศาสตร์ สำหรับข้าราชการและเยาวชนคนรุ่นใหม่เพื่อ
เตรียมความพร้อมในการเรียนรู้และเข้าใจประเทศเพื่อนบ้าน ตลอดจนประเทศ
ใกล้เคียงในภูมิภาค ในมิติทางสังคมวัฒนธรรมและความหลากหลายทางชาติ
พันธุ์ เพื่อนำไปสู่การสร้างความเข้าใจ สร้างมาตรฐานและความมั่นใจใน
การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างกันทั้งในระดับบุคคล ระดับองค์กร และระดับรัฐ

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

เพื่อให้การขับเคลื่อนนโยบายความมั่นคงแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติในระดับต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถประเมินผล การปฏิบัติตามนโยบายได้อย่างชัดเจน จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับปัจจัยที่ เป็นองค์ประกอบสำคัญในอันที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัตินโยบาย ดังนี้

๑. **มีระบบการบริหารจัดการนโยบายที่มีประสิทธิภาพ** โดยมีการจัดลำดับความสำคัญของประเด็นนโยบาย มีการแบ่งมอบความรับผิดชอบ การกิจของส่วนราชการที่เป็นหน่วยเจ้าภาพและที่มีส่วนร่วมการปฏิบัตินโยบาย ที่ชัดเจน โดยมีการจัดทำยุทธศาสตร์ มาตรการ โครงการ และแผนงาน รวมทั้งมีงบประมาณรองรับอย่างพอเพียง

๒. **มีภาคีเครือข่ายสนับสนุนการดำเนินการตามนโยบาย** โดยการให้ภาคีวิชาการ ภาคองค์กรเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมเป็นเครือข่ายการขยายผลจากกรอบนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่สามารถนำไปเชื่อมโยงกันได้ในแนวราบ

๓. **มีการศึกษาวิจัยทางวิชาการเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ในมิติทางด้านความมั่นคง** โดยสนับสนุนงบประมาณเพื่อศึกษาวิจัยสร้างองค์ความรู้และ กระบวนการเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายความมั่นคงแห่งชาติไปสู่ การปฏิบัติทั้งในเชิงยุทธศาสตร์และในเชิงยุทธวิธี

๔. มีการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านความมั่นคง โดยเฉพาะในส่วนที่เอื้ออำนวยให้การรักษาส่งเสริมผลประโยชน์แห่งชาติ การแก้ไขปัญหาภัยคุกคามความมั่นคงรูปแบบใหม่ ความมั่นคงทางทะเล ความมั่นคงทางพลังงาน ฯลฯ ดำเนินไปด้วยความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๕. มีการรณรงค์ให้ทุกคนภายในชาติตื่นตัวและตระหนักถึงความรับผิดชอบร่วมกันในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคง เพื่อให้เกิดการผนึกกำลังของคนในชาติเป็นภูมิคุ้มกันและพลังในการเผชิญกับภัยคุกคามได้อย่างมั่นคง

๖. มีกลไกและระบบการประเมินผลนโยบาย เพื่อติดตามประสานงาน ประเมินผล การปฏิบัตินโยบายที่ต่อเนื่องและสร้างดัชนีชี้วัดความสำเร็จ

๓.๓.๓.๓.๓